

PENDEKATAN COBUILD DALAM PEMAKNAAN KATA NAMA

Cobuild Approach on the Definition of Nouns

Norliza Jamaludin
norliza@fbk.upsi.edu.my

Universiti Pendidikan Sultan Idris

ABSTRAK

Kertas kerja ini adalah mengenai aspek pemaknaan kata nama dalam perkamusan Melayu, dengan tumpuan khusus terhadap pemaknaan kamus ekabahasa bahasa Melayu. Kata nama yang menjadi tumpuan dalam kajian ini ialah seperangkat perkataan dalam kategori "bahagian" yang meliputi enam kata entri, iaitu iaitu *bab*, *bahagian*, *fasal*, *hal*, *perkara* dan *surah*. Aspek pemaknaan yang dibincangkan ialah aspek huraian definisi berdasarkan amalan pendefinisian *Cobuild*. Setiap kata entri yang dikaji dihuraikan maknanya berdasarkan analisis data korpus berkomputer. Amalan *Cobuild* diterapkan dalam kajian ini kerana amalan *Cobuild* bukan sekadar mendefinisikan sesuatu kata entri tetapi pendefinisian yang diberikan adalah dalam bentuk penggunaan bahasa sebenar dalam situasi sebenar. Bentuk pendefinisian seperti ini berjaya menjelaskan bentuk tipikal sesuatu kata berbanding amalan pendefinisian sebelum ini.

Kata kunci: *Cobuild*, kata nama, data korpus berkomputer, perkamusan, konkordan

ABSTRACT

This article discussed about definition aspect of noun in monolingual Malay dictionary. The focus of this study is the set of words in the group of "category" which include six word entries, named as chapters (bab), sections (bahagian), clauses (fasal), matters (hal), things (perkara) dan surah (surah). The discussion in regards to the definition is based on Cobuild definitional practices. The meaning of every studied word entry was analysed through computerized corpus data. The reason for the use of Cobuild practices in this study is because it does not only define the word entry, but it also provide the use of the word entry in actual language in real situations. This form of definition successfully explains the typical of word compared to before.

Keywords: *Cobuild*, noun, computerized corpus data, lexicography, concordance

PENDAHULUAN

Kemajuan dalam bidang teknologi pengkomputeran telah memberi sumbangan besar dalam bidang leksikografi. Bermula daripada pengumpulan dan penyimpanan data, pendrafan takrifan kata, penyediaan kata entri, pelemahan, pengisihan, pengabjadan sehinggalah terhasilnya kamus, hampir keseluruhan proses penyusunan kamus melibatkan penggunaan komputer. Peranan kamus yang paling penting adalah dalam menyediakan makna dan dengan berbantuan data korpus berkomputer aspek pemaknaan telah mengalami revolusi yang besar. Kamus *Cobuild*, iaitu singkatan kepada *Collins the Publisher and Birmingham University International Language Database* misalnya merupakan projek perkamusan yang telah memanfaatkan data korpus berkomputer sepenuhnya dengan meneliti tabii kata dalam penggunaan bahasa sebenar. Justeru, persembahan aspek makna dalam kamus *Cobuild* telah berubah dan tidak lagi mengikuti konvensi leksikografi sebelum ini. Hal ini dapat dilaksanakan dengan adanya data korpus berkomputer berskala besar yang bukan sahaja melibatkan ribuan kata malahan ratusan juta kata. Saiz data yang besar ini mampu memberikan maklumat sebenar sesuatu kata dan memaparkan perlakuan tabii

sesuatu kata yang pelbagai sifatnya. Oleh itu, kertas kerja ini bertujuan untuk menjelaskan aspek pemaknaan kata nama dalam kamus ekabahasa bahasa Melayu dengan berbantuan data korpus berkomputer. Tumpuan khusus diberikan terhadap kata nama dalam kategori "bahagian". Bagi penghuraian terhadap kata nama ini, pendekatan *Cobuild* digunakan kerana pendekatan ini dapat memaparkan penggunaan sebenar sesuatu bahasa dan bukan sekadar memberikan makna dan maklumat berkaitan kata entri. Pendekatan seperti ini dapat dilaksanakan kerana adanya data korpus berkomputer yang jumlahnya sekitar 120 juta kata yang dianalisis daripada data korpus DBP.

MASALAH KAJIAN

Makna yang merupakan maklumat utama yang diperlukan dalam sesebuah kamus sering kali menimbulkan masalah kepada pengguna untuk menanggapi makna dengan baik, khususnya bagi kamus ekabahasa. Bagi kamus ekabahasa, setiap takrifan dijelaskan dengan menggunakan bahasa yang sama seperti kata entri dan bagi kamus ekabahasa bahasa Melayu, bahasa yang digunakan untuk mentakrif kata entri dan bahasa dalam bahagian takrifan ialah bahasa Melayu. Keadaan inilah yang menjadi punca kesukaran dan permasalahan bagi kamus ekabahasa, iaitu kesukaran untuk setiap kata menyatakan 'dirinya sendiri' dengan menggunakan bahasanya sendiri. Kesukaran ini apabila tidak ditangani dengan baik menimbulkan kerumitan kepada pengguna untuk memahami takrifan sesuatu kata.

Dalam konvensi perkamusan, takrif diletakkan di bahagian kanan kamus, manakala kata entri diletakkan pada bahagian kiri. Contoh:

fleksibel (fléksibel);	1. boleh diubah atau disesuaikan (dengan mudah);
kapuk I	sj tumbuhan (pokok), kabu-kabu, <i>Ceiba pentandra</i> ;
komisi IB	1. badan utk tugas (kajian, siasatan dsb) tertentu, suruhanjaya;
[_____] kata entri	[_____] takrifan

Berdasarkan contoh ini, didapati bahawa kata entri dan takrifan telah dipisahkan oleh kategori-kategori maklumat lain, iaitu wacana leksikografi. Kehadiran wacana ini menyebabkan kata entri dan definisi ini tidak dapat dibaca sebagai satu ayat yang sama seperti pola ayat yang terdapat dalam bahasa Melayu. Di samping itu, bahasa yang digunakan di dalam kamus agak lebih ringkas dan agak 'melompat-lompat'. Contohnya:

ketoyong	terbalik dengan kepalanya ke bawah dan pakunya ke atas (berkenaan gasing yang berpusing ligat)
tala	ibu kunci, mangga, gepuh-gepuh, pedal ayam

Walaupun terdapat ayat yang dimuatkan menyimpang daripada pola ayat sebenar yang terdapat dalam bahasa Melayu, hal ini masih diterima akibat daripada kekangan ruang dan ini dinamakan sebagai teknik mampatan. Salah satu teknik yang digunakan untuk memampatkan takrifan kata ialah penggunaan tanda kurungan. Hal seperti ini menyebabkan pengguna menghadapi kesulitan untuk memahami makna sesuatu kata kerana perlu membuat penginterpretasian sendiri terhadap kata yang dibacanya. Setiap kurungan ini mempunyai fungsi yang tersendiri dan di sinilah kebijaksanaan pengguna diperlukan untuk mentafsirkan kegunaan sesebuah kurungan.

METODOLOGI KAJIAN

Untuk mengumpulkan data yang dikaji, teori medan makna digunakan. Menurut teori ini, sekumpulan perkataan dalam bidang tertentu yang mempunyai persamaan semantik dirangkumkan ke dalam medan yang sama. Dalam kajian ini, medan yang dipilih ialah "bahagian". Sebanyak enam kata yang menjelaskan konsep "bahagian" dalam bahasa Melayu diteliti, iaitu *bab*, *bahagian*, *fasal*, *hal*, *perkara* dan *surah*. Bagi memperoleh data yang dikaji, **Kamus Sinonim** digunakan. Ini adalah kerana tugas kamus sinonim adalah menyenaraikan perkataan-perkataan yang sama ertinya dengan kata entri. Bagi menganalisis kata entri, data korpus berkomputer digunakan. Daripada data korpus ini, baris-baris konkordans dijana dan diteliti menerusi format *key words in context* (KWIC). Konkordans ialah baris petikan penggunaan sesuatu kata daripada sekumpulan data korpus, dengan kata yang hendak dikaji diletakkan di tengah-tengah baris. Dengan menggunakan format KWIC ini, setiap kehadiran kata bersama-sama kata yang berkolokasi dengannya dapat diteliti secara mudah, cepat dan tuntas. Kolokasi penting dalam memerikan makna kerana kolokasi dapat menunjukkan persekitaran linguistik yang berbeza bagi setiap kata dan bentuk yang berbeza ini menimbulkan makna yang berbeza. Berdasarkan kolokasi ini, penyusun kamus dapat menghuraikan definisi sesuatu kata.

Data Korpus Berkomputer

Dari segi sejarah, penggunaan komputer dalam bidang linguistik telah bermula pada tahun 1961, iaitu penghasilan Korpus Brown oleh W. Nelson Francis dan Henry Kucera. Sejak itu, data korpus berkomputer telah berkembang pesat di seluruh dunia terutamanya sejak tujuh dekad yang lalu. Di Universiti Birmingham, penghasilan dan kajian korpus berkomputer telah menjadi satu kebiasaan sejak tahun 1970-an lagi, tetapi tidak begitu memberangsangkan. Hanya pada tahun 1980 hingga 1986, projek ini benar-benar memberi kesan bagi proses menyelidik, menganalisis dan merekodkan bahasa Inggeris (Sinclair, 1991). Hasil daripadanya, amalan leksikografi turut diubah sesuai dengan penggunaan bahasa Inggeris baku. Bidang perkamusan memanipulasi data korpus berkomputer secara maksimum dalam proses penyusunan kamus. Data korpus berkomputer merupakan bahan yang amat penting dalam bidang perkamusan kerana data korpus ini merupakan prasyarat dalam penghasilan kamus, khususnya kamus ekabahasa. Komputer digunakan untuk penstoran data bahasa yang merupakan sumber penggunaan bahasa oleh penutur jati bahasa berkenaan. Data perbahanan yang berjuta-juta jumlahnya lebih mudah disimpan dan dianalisis di dalam komputer berbanding kad bahan. Melalui sistem korpus yang dibina ini, konkordans akan dijana untuk menganalisis sesuatu kata. Oleh itu, komputer memaparkan maklumat kehadiran sesuatu kata dalam bentuk konkordans.

Konkordans

Konkordans ialah baris petikan penggunaan sesuatu kata daripada sekumpulan data korpus, dengan kata yang hendak dikaji diletakkan di tengah-tengah baris. Menurut Sinclair (1991), konkordans ialah himpunan kehadiran sesuatu bentuk kata dengan setiap bentuk kata mempunyai lingkungan teksnya yang tersendiri. Dengan kata yang lebih mudah, konkordans ialah indeks, iaitu konkordans akan membentuk indeks pengabjadan untuk semua perkataan dalam korpus yang menunjukkan konteks kewujudan sesuatu kata. Pada masa ini, format KWIC (*KeyWord In Context*) digunakan secara menyeluruh dalam pemprosesan data. Format ini membantu penyelidik meneliti setiap kehadiran dengan lebih mudah dan cepat. Melalui format ini, bentuk kata yang dikaji hadir di tengah-tengah setiap baris konkordans. Bagi membezakan dan menunjukkan kata yang dikaji dengan kata lain di sekitarnya, maka diwujudkan ruang di kedua-dua belah sisi kata tersebut. Yang berikut merupakan contoh konkordans yang menggunakan format KWIC:

Jadual 1 Baris Konkordans dengan format KWIC

... sejarah kritikan itu boleh menolong dalam banyak	hal	seperti menghujah dan mentafsir karya.
... itu tiada dalam simpanan penulis dan barangkali	hal	demikian tidak berlaku, malahan ada muzium lain ...
... nyatakan dengan jelas berkenaan perkara berhubung	hal	ehwal hukum syarak.
... persekitaran menyulitkan, mulalah mereka buat	hal	hal ," katanya
Dalam	hal	ini, pada kawan menjadi tanggungjawab syarikat ...
... paduka ayahanda Tengku Anom Paduka Raja dan	hal	segala menteri negeri Saiburi dan segala isi ...
.. Daud apabila Abbas cuba membangkitkan	hal	Rien ditangkap khalwat, April lalu.
Setengah-setengah pihak menganggap	hal	itu tidak begitu penting sebaliknya jika dipandang ...
... ini ramai ibu bapa yang terkejar-kejar menguruskan	hal	anak-anak di samping tugas di pejabat.
... pernah dikemukakan dalam sastera Melayu, pada	hal	dalam apa juga bidang bersifat ilmu, inilah soalan ...
Bagi saya,	hal	seumpama ini tidak mungkin berlaku; dua orang ...
Tidak terjadi	hal	sedemikian di New Zealand meskipun suatu yang ...

Berdasarkan contoh di atas, kata yang hendak dikaji, iaitu "hal" berada pada kedudukan di tengah-tengah baris dan mempunyai ruang di kedua-dua sisinya untuk membezakannya dengan perkataan lain. Bagi memudahkan penyusun kamus menganalisis konkordans, konkordans lazimnya disusun mengikut urutan. Urutan yang paling biasa ialah urutan abjad, iaitu kata disusun atau diisih mengikut urutan abjad di sebelah kanan atau kiri kata kuncinya. Menerusi baris-baris konkordans, penyusun kamus dengan cepat dapat meneliti ko-teks sesuatu kata, sama ada kata di sebelah kiri atau di sebelah kanan kata kunci. Ini dilakukan dengan melihat struktur sintaksis sesuatu kata. Struktur sintaksis sesuatu kata kunci perlu dilihat kerana daripada struktur ini, fungsi kata kunci dapat dilihat dengan jelas. Menerusi fungsi ini, aspek pemaknaan dapat dijelaskan sama seperti penggunaannya yang sebenar. Tambahan pula, dalam kajian ini yang meneliti kata nama, maka fungsi tipikal kata nama, iaitu sebagai subjek ayat akan dijadikan asas dalam pemaknaan kata entri. Bagi tujuan pentakrifan kata entri, maka konteks sesuatu kata dapat diperoleh daripada konkordans. Konteks yang disediakan ini dapat memberikan makna dengan jelas bagi kebanyakan kata kunci atau kata yang hendak dikaji. Ini dilakukan dengan melihat kolokasi sesuatu kata melalui struktur sintaksisnya.

Kolokasi

Bagi mengesan makna, penelitian secara paradigmatic dan syntagmatic dilakukan terhadap baris konkordans. Penelitian kata secara paradigmatic dilakukan dengan meneliti hubungan menegak antara bentuk kata yang menduduki tempat yang sama dalam sesuatu struktur, manakala syntagmatic meneliti hubungan secara mendatar dalam struktur yang sama. Pozig menyatakan bahawa hubungan syntagmatic penting dalam mengesan makna, misalnya terdapat perkaitan antara perkataan *gigit* dan *gigi* dengan *menyalak* dan *anjing*. Sementara itu, Firth pada tahun 1951 menghujahkan bahawa sesuatu perkataan itu boleh diketahui dengan melihat perkataan yang wujud bersama-samanya. Contohnya perkataan *ass* (*keldai*) dalam *You silly ass* dan *Don't be such an ass* digunakan dalam kumpulan kata adjektif yang terhad seperti *silly*, *obstinate*, *stupid*, dan *awful*. Menurut Firth, perkataan yang digunakan secara bersama-sama ini dikenali sebagai kolokasi (dalam Plamer, 1992). Svensen (1993) mentakrifkan kolokasi sebagai sekumpulan perkataan yang mempunyai makna tertentu apabila perkataan-perkataan tersebut wujud bersama-sama. Sinclair (1991) pula menyatakan bahawa kolokasi ialah "the occurrence of two or more

word within a short space of each other in a text". Dengan kata yang lebih mudah, kolokasi ialah "lexical co-occur of word". Moon (1988) menganggap kolokasi sebagai realisasi leksikal bagi konteks situasi. Moon memberikan beberapa contoh kolokasi yang menunjukkan kata yang wujud dalam konteks situasi yang berbeza mempunyai makna yang berbeza. Contohnya *gap* mempunyai empat makna utama apabila berkolokasi dengan konteks situasi yang berbeza.

Hasil daripada gabungan antara linguistik korpus dengan bidang leksikografi telah terhasilnya "Theory of Norms dan Exploitations (TNE) oleh Hanks, P. (2013: 4). Menurut Hanks, gabungan antara kedua-dua bidang ini membolehkan penyusun kamus meneliti cara manusia mengeksploitasi kata dalam menghasilkan makna. Berdasarkan kepada pola sesuatu kata dalam hubungannya dengan kata yang lain serta kelaziman penggunaan kata tersebut dalam konteks sebenar memberi maklumat penting kepada penyusun kamus. Prinsip yang mendasari analisis pola kata dalam TNE ialah kolokasi. Menurut Hanks (:6)

The principle governing pattern analysis in TNE is collocation - grouping collocates together. Different groups of word (lexical sets) have a preference for the company of certain other lexical sets, large or small. The lexical sets so grouped can in turn be mapped, as colligations, onto syntactic structures. Indeed, they must be so mapped in order to enable speakers to utter meaningful sentence at all-though not through any conscious effort on the part of the speaker. The groupings are integral to the system that each speaker has internalized since birth. Thus, meaning is dependent on lexical sets grouped as colligations, both according to their normal contexts and permitting exploitations of normal contexts.

Maklumat seperti ini amat penting dalam penyusunan sesebuah kamus terutamanya kamus ekabahasa kerana kolokasi dapat menunjukkan perbezaan sesuatu makna. Malahan, kamus seperti *COBUILD* berjaya menunjukkan bentuk tipikal sesuatu kata berdasarkan kolokasinya. Pada tahap-tahap tertentu, kolokasi yang dipaparkan di dalam kamus dapat membimbing pengguna memilih bentuk kata yang sesuai digunakan bagi sesuatu perkataan. Melalui kolokasi juga pengguna dapat melihat dengan jelas bahawa setiap kolokasi mempunyai fungsi yang berbeza-beza. Berdasarkan kepada baris-baris konkordans yang dikeluarkan daripada data korpus, penyusun kamus meneliti kata yang berkolokasi dengan kata kunci. Kolokasi kata yang memerikan makna dikelompok-kelompokkan bagi menjelaskan makna yang terhasil daripada kolokasi kata berkenaan.

Amalan Pendefinisian COBUILD

COBUILD menghuraikan makna dalam bentuk perenggan dan setiap perenggan merupakan unit asas huraian makna. Setiap kata entri mempunyai sekurang-kurangnya satu perenggan. Setiap perenggan dibahagikan kepada dua bahagian, iaitu:

- (i) Bahagian pertama merupakan kedudukan sebenar kata entri.
- (ii) Bahagian kedua menghuraikan makna kata entri tersebut.

Kedua-dua bahagian huraian makna ini boleh diperjelas melalui contoh berikut:

1. [A **flat**] is a set of room for living in, that is part of a larger building....
2. [A **table**] is a piece of furniture with a flat top...
3. [If you **defeat** someone] you win a victory over them ...
4. [A **big** person or thing] is large in physical size ...

(Collins *COBUILD Language Dictionary*, 1996)

Frasa yang di dalam kurungan siku ialah bahagian pertama dan selebihnya ialah bahagian kedua huraian definisi bagi kata entri yang ditekankan cetak hurufnya. Huraian seperti ini menjadikan ini menjadikan wacana leksikografi sama seperti prosa bahasa Inggeris dalam mengungkapkan sesuatu perkara, misalnya kata entri "flat" yang merupakan kata nama. Dalam ayat fungsi tipikal kata nama adalah sebagai subjek ayat, maka makna "flat" ini ditakrifkan mengikut prosa yang sama seperti bahasa Inggeris. Penghuraian makna seperti ini kelihatan seolah-olah memakan ruang, tetapi hanya bentuk ini sahajalah yang mampu untuk menempatkan kedudukan sebenar sesuatu kata dalam bentuk yang tipikal. Penggunaan

strategi seperti ini membolehkan *Cobuild* mencapai tujuan utamanya, iaitu menghasilkan kamus bukan semata-mata untuk membantu pengguna dalam proses mentafsir teks, tetapi juga membantu mereka mengekod bahasa Inggeris.

Tambahan pula, bahagian pertama huraian definisi ini berupaya menerangkan sesuatu perkataan dengan lebih mendalam berbanding nota tatabahasa yang sering kali diletakkan di hujung huraian definisi seperti yang terdapat dalam kebanyakan kamus ekabahasa. *Cobuild* memuatkan maklumat tatabahasa ini bersekali dalam huraian definisi. Contohnya,

A bunch of key is...
A bunch of flowers is...

Kehadiran frasa definisi seperti ini, iaitu dengan meletakkan frasa *a bunch of*, maka kamus berupaya menghasilkan pembatasan kontekstual yang jelas dan bentuk ini di luar cakupan tatabahasa (Hanks, 1988). Bagi menerangkan amalan leksikografi yang dilakukan oleh *Cobuild* dengan lebih lanjut, bahagian berikut ini akan menerangkan struktur dan strategi huraian definisi.

Struktur Penghuraian Definisi

Dari segi struktur, bahagian pertama boleh dibahagikan kepada tiga bahagian, iaitu ‘operator’, ‘topik’ dan ‘ko-teks’. Operator ialah unsur yang menandakan struktur sebenar sesuatu ayat (Sinclair, 1991: 124-125). Topik pula ditandai dengan kata atau frasa yang ditebalkan cetak hurufnya, iaitu kata entri, manakala ko-teks ialah perkataan-perkataan lain yang hadir dalam bahagian pertama ini selain topik. Misalnya melalui contoh (3) yang ditunjukkan sebelum ini, iaitu:

- [If you **defeat** someone] you win a victory over them ...
- (a) If - operator
 - (b) *defeat* - topik
 - (c) *If you... someone...* - ko-teks

Bahagian kedua pula merupakan huraian bagi sesuatu topik dan disebut sebagai ‘komen’. Komen ini boleh dibahagikan berdasarkan ayat permukaan. Setiap bahagian yang telah dibahagikan ini dinamakan ‘kelompok’ (*chunking*). Kelompok akan menerangkan sesuatu topik secara mendalam. Selain topik, ko-teks dan kelompok, operator juga boleh hadir dalam bahagian kedua.

- (a) pemula bahagian pertama - *If*
- (b) pemula bahagian kedua - *is*

Bahagian pertama dan kedua ini dapat diperjelas melalui jadual berikut:

Jadual 2 Struktur Asas Huraian Definisi

Bahagian Pertama				Bahagian Kedua		
Operator	Ko-Teks	Topik	Ko-Teks	Operator	Nukleus dan Komen	Kelompok
	<i>A</i>	<i>Flat</i>		<i>is</i>	<i>a set of room for living in ...</i>	1
	<i>A</i>	<i>Table</i>		<i>is</i>	<i>a piece of furniture with a flat top</i>	2
<i>If</i>	<i>You</i>	<i>defeat</i>	<i>someone</i>		<i>you win a victory over them in a contest such as ...</i>	1
						2

Daripada jadual di atas, asas kepada struktur bahagian pertama ialah operator, ko-teks, dan topik, sementara bahagian kedua terdiri daripada operator, komen dan kelompok. Topik merupakan kata entri yang lazimnya ditebalkan cetak hurufnya. Topik ini merupakan perkataan yang hendak diterangkan dalam sesebuah kamus. Dalam kes-kes tertentu, topik boleh wujud sendirian tanpa kehadiran ko-teks dan operator. Misalnya,

[**Menswear**] *is clothing for man*

[**Graffiti**] *are words or pictures that are written or drawn in public places, for example on walls.*

[**Pepper**] *is a hot testing spice which is used to flacour food...*

Berdasarkan kepada contoh di atas, dalam bahagian topik, hanya terdiri daripada kata entri. Bagaimanapun, bagi perkataan tertentu kata entri juga boleh hadir bersama-sama ko-teks dan operator. Dalam *Cobuild*, antara ko-teks yang sering digunakan untuk mendefinisikan kata nama *a* dan *an*. Contohnya *A horse is a...* dan *An umbrella is* Kata ganti nama diri *your* turut digunakan sebagai ko-teks bagi menunjukkan bahawa bentuk ini sering kali digunakan dalam bahasa seharian, contohnya *Your housemate is someone who share a house...*

Operator pula sering kali digunakan bagi kata entri yang terdiri daripada kata kerja, dan operatornya ialah *if* dan *when* (Sinclair, 1991:132). *If* digunakan untuk merujuk kepada aktiviti yang memerlukan pertimbangan seseorang individu, iaitu kata kerja yang jarang dilakukan oleh kebanyakan individu. Sebaliknya *when* digunakan bagi aktiviti yang lazim dilakukan oleh kebanyakan manusia. Malahan, hubungan antara subjek dan kata kerja saling menentukan, iaitu melibatkan bentuk yang tipikal. Misalnya *sewing* dan *skiing*, merupakan aktiviti manusia yang tipikal, oleh itu, *when* digunakan. Tetapi *rioting* dan *burgling*, walaupun merupakan aktiviti manusia, tetapi hubungan antara subjek dan kata kerja ialah hubungan yang tidak tipikal serta memerlukan pertimbangan seseorang untuk melakukan aktiviti tersebut. Oleh itu digunakan perkataan *if*.

Struktur bahagian kedua menerangkan bahagian pertama dengan lebih mendalam. Dalam kebanyakan huraian definisi, perkataan yang digunakan dalam ko-teks bahagian pertama akan diulang semula di dalam bahagian kedua, sama ada melalui tautan perulangan atau tautan-tautan yang lain. Dalam bahagian kedua ini topik dihuraikan dan huraian topik ini diistilahkan sebagai nukleus. Di samping nukleus, penerangan lanjut yang secara khusus menjelaskan sesuatu topik turut dimuatkan dalam bahagian kedua ini. Jadual yang berikut menjelaskan kata entri *house*, *defeat*, *pure* dan *often*:

- i. *A **house** is a building in which people live*
- ii. *If you **defeat** someone you win a victory over them in a contest*
- iii. *A **pure** substance is not mixed with anything else such as a battle, game...*
- iv. *If something happens **often**, it happens many times.*

Jadual 3 Analisis Bahagian Kedua - Kelompok Pertama

Bahagian Pertama	Bahagian Kedua Kelompok Pertama		
	Operator	Nukleus	
<i>A house</i>	<i>is</i>	<i>a</i>	<i>building</i>
<i>If you defeat someone</i>		<i>you</i>	<i>win a victory over</i> <i>them</i>
<i>A pure substance</i>	<i>is</i>		<i>not mixed with anything else</i>
<i>If something happens often</i>		<i>it happens</i>	<i>many times</i>

Jadual 4 Analisis Bahagian Kedua - Kelompok Kedua

Bahagian Kedua Kelompok Kedua	Analisis
- <i>in which people live</i>	penerang bagi kata <i>building</i>
- <i>in a contest</i>	adjung
- <i>such as a battle, game or argument</i>	senarai contoh bagi kata nama
- <i>or much of the time</i>	huraian lanjut

Daripada jadual di atas, huraian makna bagi *house* dijelaskan sebagai *building*, iaitu *house* sebagai salah satu jenis *building* dan dari segi semantik, *building* dan *house* mempunyai hubungan hiponim, iaitu *building* sebagai superordinat, sementara *house* ialah hiponim. Bagi membataskan makna *building*, ditambah frasa *in which people live* bagi menjelaskan bahawa *house* ialah sejenis *building*, tetapi berbeza daripada *building* yang lain. Begitu juga bagi kata entri *defeat*, *pure* dan *often*.

DAPATAN KAJIAN

Seperti yang telah dijelaskan dalam bahagian sebelum ini, kolokasi memainkan peranan penting dalam membezakan makna kata, sama ada bagi entri yang sama atau entri yang berbeza. Menerusi kolokasi ini, dapat ditunjukkan persamaan dan perbezaan antara sesuatu kata entri dengan kata entri yang lain. Kolokasi ini dapat dikenal pasti menerusi baris-baris konkordans. Oleh itu, berdasarkan analisis yang dilakukan terhadap baris konkordans, makna kata dapat ditunjukkan. Hasil daripada penelitian terhadap baris-baris konkordans, maka makna perkataan dalam kategori "bahagian" diperoleh. Dalam bahagian yang berikutnya ini, ditunjukkan makna setiap entri bahagian berserta kolokasi yang menghasilkan makna sesuatu kata.

(1) Bab

Makna 1

Bahagian dalam buku, lazimnya diberi tajuk atau dinombori, pada kelazimannya kata entri *bab* berkolokasi dengan perkataan seperti *buku*, *bahan-bahan*, *pendahuluan*, *penutup*, *penggunaan*, *prinsip*, *hukum*, *undang-undang*, *novel*, *naskhah*, *kitab*, *perlembagaan*, *cerita*.

Makna 2

Hal atau mengenai sesuatu fasal atau perkara, pada kelazimannya kata entri *bab* berkolokasi dengan perkataan seperti *nikah*, *fasal*, *perkahwinan*, *perceraian*, *seksyen*, *wali*, *jodoh*, *masyarakat*, *menerangkan*, *mengenai*, *enakmen*, *suami*, *isteri*, *kufur*.

(2) Bahagian

Makna 1

Kumpulan atau kelompok kecil yang terhasil daripada pemisahan atau pengasingan sesuatu benda atau perkara, pada kelazimannya kata entri *bahagian* berkolokasi dengan *dikerat*, *kepala*, *kaki*, *tangan*, *dibahagikan*.

Makna 2

Kumpulan atau kelompok kecil yang terhasil daripada pemisahan atau pengasingan sesuatu benda atau perkara, pada kelazimannya kata entri *bahagian* berkolokasi dengan *dibahagikan*, *asas*, *gigi*, *akar*, *korona*.

Makna 3

Penggal, lazimnya dalam buku, cerita dan lain-lain, pada kelazimannya kata entri *bahagian* berkolokasi dengan *akhir*, *ikuti*, *berita*, *cerpen*, *novel*, *laporan*, *ayat*, *dua*, *bahagian*, *undang-undang*.

Makna 4

Bahagian hak atas barang yang dibahagi, lazimnya merupakan habuan yang diperoleh, pada kelazimannya kata entri *bahagian* berkolokasi dengan *menyerahkan, mengambil, menerima, kekayaan, melabur, pasaran, berlumba-lumba*.

Makna 5

Kedudukan tertentu sesuatu benda atau alat pada sesuatu tempat, pada kelazimannya kata entri *bahagian* berkolokasi dengan *hadapan, rumah, lobi, bawah, belakang, pada, di, atas, rumah*.

Makna 6

Unit bagi sesuatu jabatan yang menjalankan fungsi tertentu bagi sesebuah syarikat atau organisasi, pada kelazimannya kata entri *bahagian* berkolokasi dengan *penguat kuasa, pengarah, jurucakap, pegawai, ketua, pendaftaran, pendidikan, pegawai penyelidikan, pemprosesan, pengurus, undang-undang*.

Makna 7

Penyertaan seseorang dalam sesuatu pertandingan atau acara tertentu seperti pameran, perbahasan, sukan, pada kelazimannya kata entri *bahagian* berkolokasi dengan *pameran, perbahasan, sukan, merentas desa, forum*.

(3) Fasal

Makna 1

Bahagian daripada bab atau seksyen tertentu dalam dokumen undang-undang yang pada kelazimannya merupakan dokumen rasmi, pada kelazimannya kata entri *fasal* berkolokasi dengan *Perkara 3, Perlembagaan Persekutuan, peruntukan, tindakan, seksyen, jadual, hukuman, undang-undang, akta, manifesto, Hukum Kanun Melaka, perjanjian, dan parlimen*.

Makna 2

Untuk maksud perkara, hal atau pokok percakapan yang berkaitan dengan sesuatu dan menjadi bahan perbincangan atau perbualan, pada kelazimannya kata entri *fasal* berkolokasi dengan *diceritakan, bercakap, penjelasan, bertanya, mengumpat, berbicara, berunding, penerangan, berkisar, nasihat, memutuskan, mengadu, membebel, dan berceramah*.

Makna 3

Untuk maksud sebab atau punca kepada sesuatu perkara, pada kelazimannya kata entri *fasal* berkolokasi dengan *bukan, apa, tentu, kalau, cuma, hanya, punya, dan datang*.

(4) Surah

Untuk maksud bab atau bahagian dalam Al-Quran, lazimnya *surah* berkolokasi dengan *ayat, terjemahan, firman Allah, bermaksud, Al-Baqarah, Al-Rum, Yusuf, surah, Muhammad, beriman, neraka, syurga, kemuliaan, tuhan, Maha Esa, dan Maha Mengetahui*.

(5) Perkara

Makna 1

Untuk maksud hal yang berkenaan dengan sesuatu, apabila *perkara* berkolokasi dengan *baru, hidup, mati, buli, diteruskan, sebenar, teladan, mendedahkan, sesuatu, dan mengetahui*.

Makna 2

Sesuatu yang harus diselesaikan dan menjadi pokok perbincangan atau yang berkaitan dengan sesuatu masalah atau melibatkan sesuatu pertelingkahan, apabila *perkara* berkolokasi dengan *berjumpa, menyelesaikan, baik, peguam, diperbetulkan, kewangan, dan pelaburan*.

Makna 3

Kejadian atau peristiwa yang berlaku, apabila *perkara* berkolokasi dengan *malapetaka, tidak diingini, buruk, dan pegawai polis*.

Makna 4

Hal yang menghendaki keputusan mahkamah, apabila *perkara* berkolokasi dengan *mahkamah, sivil, bidang, kuasa, undang-undang, keluarga, polis, dan penyelesaian terbaik*.

Makna 5

Sebutan tentang peruntukan dalam Perlembagaan Persekutuan., apabila *perkara* berkolokasi dengan *perlembagaan, Malaysia, agama, undang-undang, memperuntukkan, dipinda, maksud, dan tempoh*.

(6) Hal

Makna 1

Keadaan, kejadian, peristiwa atau sesuatu yang berlaku apabila *hal* berkolokasi dengan *anak-anak, kematian, kemalangan, menimpa, perceraian, penangkapan* dan *penarikan diri*.

Makna 2

Berkaitan dengan sesuatu perkara, soal, masalah, urusan apabila *hal* berkolokasi dengan *masalah, bertanyakan, pokok, mengemukakan, memikirkan, dan keluarga*.

Makna 3

Sebab atau punca berlakunya sesuatu apabila *hal* berkolokasi dengan *apa* dan *oleh*.

Makna 4

Keadaan atau tentang seseorang apabila *hal* berkolokasi dengan *mengenai, dalam, kepenggunaan, maklumat, banyak, mengkaji, urusan, siasat, memikirkan, menyelesaikan* dan *segala*.

Makna 5

Daya, fikiran, ikhtiar seseorang jika berlakunya sesuatu perkara, peristiwa apabila *hal* berkolokasi dengan *nasib, kemarau panjang* dan *berjanji*.

Makna 6

Halangan atau masalah apabila *hal* berkolokasi dengan *pendedahan, restoran halal, dan bersekedudukan*.

Berdasarkan kepada 6 kata entri "bahagian" ini didapati jumlah makna keseluruhan adalah sebanyak 24 makna. Daripada jumlah ini, pada umumnya kategori "bahagian" ini boleh dikelompokkan kepada 16 kelompok makna sama ada bagi kata entri yang sama atau kata entri yang berbeza. Pengelompokan ini dilakukan berasaskan kolokasi, iaitu kata yang hadir bersama-sama kata entri. Menerusi kolokasi ini dapat menjelaskan kata entri yang memiliki makna yang hampir sama. Kelompok kata dan kolokasinya ini dijelaskan oleh jadual yang berikut:

Jadual 5 Kelompok Makna dan Kolokasi "Bahagian"

Kelompok Makna	Kata Entri	Kolokasi	Makna
1	<ul style="list-style-type: none"> • Bab (Makna 1) • Bahagian (Makna 3) • Surah (Makna 1) 	<i>Buku, novel, cerpen, kitab, laporan, ayat, terjemahan</i>	untuk maksud bahagian dalam buku.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Bab (Makna 2) • Fasal (Makna 2) • Perkara (Makna 1 & 2) • Hal (Makna 2) 	<i>Nikah, jodoh, wali, berunding, berbicara, menerangkan, mendedahkan, bertanyakan, memikirkan.</i>	Untuk maksud sesuatu perkara.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Fasal (Makna 3) • Hal (Makna 3) 	<i>cuma, kalau, bukan apa, apalah.</i>	untuk maksud sebab atau punca.
4	<ul style="list-style-type: none"> • Perkara (Makna 3) • Hal (Makna 1) 	<i>Kematian, kemalangan, malapetaka, buruk, tidak diingini</i>	untuk maksud kejadian, keadaan atau peristiwa sesuatu.
5	<ul style="list-style-type: none"> • Bahagian (Makna 1) 	<i>Dikerat, kepala, kaki, tangan, dibahagikan.</i>	untuk maksud kumpulan atau kelompok kecil daripada sesuatu benda atau perkara.
6	<ul style="list-style-type: none"> • Bahagian (Makna 2) 	<i>Dibahagikan asas, gigi, akar, korona.</i>	untuk maksud elemen atau pecahan kecil daripada unsur utama.
7	<ul style="list-style-type: none"> • Bahagian (Makna 4) 	<i>Menyerahkan, mengambil, menerima, kekayaan,</i>	Untuk maksud habuan daripada barang yang

8	• Bahagian (Makna 5)	<i>melabur. Hadapan, rumah, bawah, lobi, di atas, belakang.</i>	dibahagikan. Untuk maksud kedudukan tertentu sesuatu benda atau alat.
9	• Bahagian (Makna 6)	<i>Penguat kuasa, pengarah, jurucakap, pegawai, pengurus.</i>	Untuk maksud unit bagi sesuatu jabatan.
10	• Bahagian (Makna 7)	<i>Pameran, perbahasan, sukan, merentas desa.</i>	Untuk maksud penyertaan seseorang dalam sesuatu pertandingan.
11	• Fasal (Makna 1)	<i>Perkara 3, Perlembagaan Persekutuan, seksyen, undang-undang, akta, manifesto, parlimen.</i>	Untuk maksud bahagian tertentu dalam dokumen undang-undang.
12	• Perkara (Makna 4)	<i>Mahkamah, sivil, bidang kuasa, undang-undang, polis.</i>	Untuk maksud hal yang menghendaki keputusan mahkamah.
13	• Perkara (Makna 5)	<i>Perlembagaan Malaysia, peruntukan, dipinda.</i>	Untuk maksud sebutan tentang peruntukan dalam Perlambagaan.
14	• Hal (Makna 4)	<i>Mengenai, kepenggunaan, maklumat, siasat, menyelesaikan, mengkaji.</i>	Untuk maksud keadaan atau tentang seseorang.
15	• Hal (Makna 5)	<i>Nasib, kemarau panjang, berjanji.</i>	Untuk maksud daya, fikiran atau ikhtiar seseorang.
16	• Hal (Makna 6)	<i>Pendedahan, restoran halal, bersekedudukan.</i>	Untuk maksud halangan atau masalah.

Kolokasi dapat membantu penyusun kamus membezakan makna. Kolokasi juga dapat menjelaskan bahawa kata entri yang berbeza boleh memiliki makna yang hampir sama dengan kata entri yang lain jika memiliki kolokasi yang sama.

Huraian Makna Berasas Pendekatan COBUILD

Seperti yang telah dijelaskan sebelum ini, COBUILD menghuraikan makna dalam bentuk perenggan. Setiap makna ini mempunyai sekurang-kurangnya satu perenggan dan perenggan ini dibahagikan kepada dua bahagian, iaitu bahagian pertama yang merupakan kedudukan sebenar kata entri dan bahagian kedua yang merupakan huraian makna bagi kata entri yang dinyatakan pada bahagian pertama. Contohnya bagi kata entri *perkara* untuk maksud "hal yang menghendaki keputusan mahkamah", maka huraian maknanya adalah seperti yang berikut:

[**Perkara**] ialah hal yang menghendaki keputusan mahkamah.

Daripada contoh ini, huraian makna yang diperikan apabila berasaskan pendekatan COBUILD adalah dalam bentuk perenggan. Frasa dalam kurungan siku merupakan bahagian pertama, manakala selebihnya adalah bahagian kedua.

Struktur Bahagian Pertama

Struktur bahagian pertama boleh ini terdiri daripada tiga aspek, iaitu operator, topik dan ko-teks. Operator merupakan unsur yang menandakan struktur sebenar sesuatu ayat. Bagaimanapun, dalam kajian ini yang golongan katanya terdiri daripada kata nama, maka operator tidak terdapat dalam kajian ini. Topik pula merupakan kata entri yang dimuatkan dalam kamus dan merupakan perkataan yang diterangkan. Dalam

kamus, topik ini ditebalkan cetak hurufnya. Dalam kajian ini, topik yang ditebalkan cetak hurufnya terdiri daripada perkataan dalam kategori "bahagian". Disebabkan topik terdiri daripada golongan kata nama, maka sebilangan besar daripada topik hadir secara sendirian di dalam bahagian pertama ini. Contoh:

1. [**Bab**] ialah bahagian dalam buku, lazimnya diberi tajuk atau dinombori.
2. [**Fasal**] ialah bahagian daripada bab atau seksyen tertentu dalam dokumen undang-undang yang pada kelazimannya merupakan dokumen rasmi.
3. [**Surah**] ialah bab atau bahagian dalam Al-Quran.
4. [**Hal**] ialah halangan atau masalah.

Dari segi struktur, bahagian pertama huraian makna ini terdiri daripada topik sahaja. Hal ini disebabkan kata entri *bahagian* yang tergolong dalam golongan kata nama, pada kelazimannya boleh berdiri sendiri sebagai subjek dalam ayat. Oleh itu, kehadiran unsur-unsur lain seperti ko-teks dan operator tidak diperlukan. Topik merupakan perkataan yang diterangkan dalam sesebuah kamus. Perkataan yang menjadi kata entri ini ditebalkan cetak hurufnya. Berdasarkan kepada kata *bab*, *fasal*, *surah* dan *bab* apabila dimuatkan dalam struktur bahagian pertama, kata ini perlu ditebalkan cetak hurufnya kerana perkataan ini merupakan kata entri yang dihuraikan maknanya.

Ko-teks pula merupakan perkataan-perkataan lain yang hadir dalam bahagian pertama selain topik. Ko-teks ini boleh terdiri daripada perkataan atau frasa seperti yang diucapkan oleh penutur. Berdasarkan kepada kata entri dalam kategori "bahagian", terdapat dua kata entri yang memiliki ko-teks pada bahagian pertama, iaitu kata entri "bahagian" dan "fasal".

1. [Jika seseorang atau sesuatu mengambil **bahagian**], [ia menyertai pertandingan atau acara tertentu seperti sukan, pameran, atau perbahasan
2. [Dalam sesuatu perkara, **fasal**] ialah sebab atau punca terjadinya sesuatu perkara.

Berdasarkan kepada contoh-contoh di atas, ko-teks bertujuan untuk memudahkan pengguna kamus memahami bentuk penggunaan sesuatu kata dengan lebih jelas, iaitu penggunaan sebenar kata tersebut dalam situasi sebenar. Contohnya frasa *jika seseorang atau sesuatu mengambil bahagian*, digunakan untuk menjelaskan kata entri *bahagian* dan penggunaan ko-teks ini bagi menunjukkan penggunaan sebenar kata entri ini dalam bahasa seharian. Walaupun *bahagian* tergolong dalam kata nama, tetapi huraian definisi pada bahagian pertama ini menyamai pemerian kata kerja kerana pada kelazimannya perkataan *bahagian* untuk maksud ini secara tipikalnya hadir bersama-sama kata kerja *mengambil* dan *bahagian* merupakan objek kepada kata kerja berkenaan. Bagi menjelaskan bahawa "mengambil bahagian dalam sesuatu pertandingan atau acara" ini bukan merupakan aktiviti yang lazim bagi manusia, maka perkataan *jika* digunakan berbanding *apabila*. Oleh itu, huraian definisi seperti ini dapat menjelaskan bahawa maksud yang didukung ialah *penyertaan seseorang dalam sesuatu pertandingan atau acara*. Begitu juga dengan kata entri *fasal*, iaitu frasa *dalam sesuatu perkara* dapat menunjukkan bahawa perkataan *fasal* yang pada umumnya membawa maksud *bahagian daripada bab atau seksyen tertentu dalam sesuatu dokumen* tidak lagi mendukung makna tersebut tetapi perlu berlaku dalam keadaan adanya "sesuatu perkara". Hal ini secara tidak langsung dapat menjelaskan bentuk penggunaan bahasa yang betul kepada pengguna. Oleh itu, bahagian pertama huraian definisi bagi golongan kata nama yang entrinya terdiri daripada kategori bahagian, struktur pertama ini memiliki dua bentuk, iaitu:

- i. terdiri daripada topik sahaja.
- ii. terdiri daripada topik dan ko-teks sahaja.

Ini ditunjukkan oleh jadual yang berikut:

Jadual 6 Bahagian Pertama Huraian Definisi

Bahagian Pertama			
Operator	Ko-Teks	Topik	Ko-Teks
-	-	Bab	-
-	-	Hal	-
-	-	Perkara	-
-	-	Surah	-
-	Dalam sesuatu perkara,	fasal	-
-	Jika seseorang atau sesuatu mengambil	bahagian	-

Struktur Bahagian Kedua

Struktur bahagian kedua ini merupakan definisi bagi kata entri yang tebakkan cetak hurufnya. Struktur bahagian kedua ini boleh dibahagikan kepada dua kelompok, iaitu kelompok pertama dan kelompok kedua. Kelompok pertama bahagian kedua ini lazimnya merupakan makna teras bagi kata entri atau disebut sebagai *nukleus*, manakala bahagian kedua merupakan huraian lanjut berkaitan kata entri. Menerusi *nukleus* ini, pengguna dapat memahami dan membezakan makna bagi setiap kata entri. Jika sesuatu kata entri memiliki beberapa makna, nukleus ini dapat menjelaskan persamaan atau perbezaan makna bagi entri yang sama. Contoh:

1. *Bahagian*
Makna 1
[**Bahagian**] [ialah kumpulan atau kelompok kecil yang terhasil daripada pemisahan atau pengasingan sesuatu benda atau perkara].

Makna 2
[**Bahagian**] [ialah elemen kecil daripada unsur utama].

Makna 3
[**Bahagian**] [ialah pecahan kecil daripada sesuatu, lazimnya dalam buku, cerita dan lain-lain].

Makna 4
[**Bahagian**] [ialah hak atas barang yang dibahagi, lazimnya merupakan habuan yang diperoleh].

Makna 5
[**Bahagian**] [ialah kedudukan tertentu sesuatu benda atau alat pada sesuatu tempat].

Makna 6
[**Bahagian**] [ialah unit bagi sesuatu jabatan yang menjalankan fungsi tertentu bagi sesebuah syarikat atau organisasi].

Makna 7
[Jika seseorang atau sesuatu mengambil **bahagian**], [ia menyertai pertandingan atau acara tertentu seperti sukan, pameran, atau perbahasan.

2. *Perkara:*

Makna 1

[**Perkara**] [ialah hal yang berkenaan dengan sesuatu].

Makna 2

[**Perkara**] [ialah sesuatu yang harus diselesaikan dan menjadi pokok perbincangan atau yang berkaitan dengan sesuatu masalah atau melibatkan sesuatu pertelingkahan].

Makna 3

[**Perkara**] [ialah kejadian atau peristiwa] .

Makna 4

[**Perkara**] [ialah hal yang menghendaki keputusan mahkamah].

Makna 5

[**Perkara**] [ialah sebutan tentang peruntukan dalam Perlembagaan Persekutuan].

Berdasarkan kepada contoh-contoh di atas, *nukleus* dapat menjelaskan persamaan dan perbezaan makna. Bagi kata entri *bahagian*, nukleus dapat menunjukkan bahawa makna 1, 2 dan 3 memiliki makna yang hampir sama kerana merujuk makna kumpulan atau elemen atau pecahan yang kecil daripada sesuatu yang lebih besar. Makna 4, 5, 6 dan 7 mempunyai makna yang agak berbeza kerana merujuk kepada *hak atau barang yang dibahagikan* (makna 4), *kedudukan tertentu sesuatu benda* (makna 5), *unit bagi sesuatu jabatan* (makna 6) dan *menyertai sesuatu pertandingan atau acara* (makna 7). Bagi kata entri *perkara* pula, nukleus juga dapat menunjukkan makna yang hampir sama dan berbeza, iaitu makna 1 dan 4 merujuk makna yang sama, iaitu *hal*, manakala selebihnya memiliki makna yang berbeza, iaitu *sesuatu yang harus diselesaikan* (makna 2), *kejadian atau peristiwa* (makna 3) dan *sebutan* (makna 5). Berdasarkan contoh ini, nukleus dapat membantu pengguna kamus memahami makna *pondok* dan *perkara* dengan lebih jelas.

Kelompok kedua pula merupakan huraian lanjut bagi nukleus. Kelompok kedua ini amat berkait rapat dengan kelompok pertama dan lazimnya membantu pengguna memahami sesuatu kata entri dengan lebih baik. Berdasarkan kepada contoh di atas, kata entri *bahagian* untuk makna 1, 2 dan 3 yang memiliki makna yang hampir sama dibezakan maknanya dengan lebih jelas oleh kelompok kedua huraian makna. Bagi makna 1, *bahagian* dihuraikan sebagai *yang terhasil daripada pemisahan atau pengasingan sesuatu benda atau perkara*, manakala bagi makna 2, dihuraikan sebagai *daripada unsur utama* dan makna 3, dijelaskan sebagai *lazimnya dalam buku, cerita dan lain-lain*. Huraian lanjutan kelompok kedua ini dapat memberikan penerangan lanjut tentang sesuatu kata entri dan dapat membezakan makna antara satu makna dengan makna yang lain. Begitu juga dengan kata entri *perkara* yang memiliki nukleus yang sama bagi makna 1 dan makna 4, iaitu *hal*, dibezakan oleh huraian makna dalam kelompok kedua. Dalam makna 1, *perkara* dihuraikan sebagai *yang berkenaan dengan sesuatu*, manakala dalam makna 4, *perkara* dijelaskan sebagai *yang menghendaki keputusan mahkamah*. Walaupun kedua-dua makna ini merupakan makna eksplisit bagi kata entri *perkara* tetapi kedua-dua makna ini adalah berbeza disebabkan makna 1 itu merujuk sesuatu yang lebih umum, manakala makna 4 lebih khusus, iaitu melibatkan bidang kuasa undang-undang. Oleh itu, kedua-dua kelompok dalam bahagian kedua ini amat membantu pengguna kamus dalam mendapatkan makna sesuatu kata. Walaupun nukleus atau makna utama sesuatu kata entri itu sama, tetapi masih wujud perbezaan kecil dan perbezaan kecil ini dijelaskan menerusi kelompok kedua.

Bagi makna yang berbeza, kelompok kedua bertujuan menjelaskan dengan lebih lanjut nukleus yang dijelaskan dalam kelompok pertama. Contohnya *bahagian* untuk maksud *unit bagi sesuatu jabatan*, dihuraikan dengan lebih lanjut nukleus ini dengan memuatkan maklumat tambahan, iaitu dari segi fungsi (*menjalankan fungsi tertentu*) dan makna superordinatnya (*bagi sesebuah syarikat atau organisasi*). Begitu juga bagi entri *perkara*, dijelaskan bahawa nukleus *sebutan* sebagai *peruntukan dalam Perlembagaan Persekutuan*. Menerusi huraian dalam kelompok kedua ini, pengguna dapat memahami

bahawa makna yang dirujuk adalah khusus dengan sesuatu yang berkaitan dengan Perlembagaan Malaysia. Oleh itu kelompok kedua ini menghuraikan nukleus dengan lebih lanjut dan dapat membantu pengguna memahami sesuatu kata entri dengan lebih jelas.

Kesimpulannya, bahagian kedua huraian definisi bagi golongan kata nama yang entrinya terdiri daripada kategori bahagian, struktur pertama ini memiliki dua kelompok, iaitu nukleus sebagai kelompok pertama dan huraian lanjut sebagai kelompok kedua. Perkara ini ditunjukkan oleh jadual di bawah:

Jadual 7 Bahagian Kedua Huraian Definisi

Entri	Bahagian Kedua	
	Kelompok Pertama (Nukleus)	Kelompok Kedua Huraian lanjut
Bahagian	kumpulan atau kelompok kecil	yang terhasil daripada pemisahan atau pengasingan sesuatu benda atau perkara.
Bahagian	hak atas barang yang dibahagi,	lazimnya merupakan habuan yang diperolehi.
Bahagian	unit bagi sesuatu jabatan	yang menjalankan fungsi tertentu bagi sesebuah syarikat atau organisasi.
Perkara	hal	yang berkenaan dengan sesuatu.
Perkara	sesuatu	yang harus diselesaikan dan menjadi pokok perbincangan atau yang berkaitan dengan sesuatu masalah atau melibatkan sesuatu pertelingkahan.
Perkara	sebutan	tentang peruntukan dalam Perlembagaan Persekutuan.

Berdasarkan kepada jadual ini, nukleus yang berada dalam kelompok pertama merupakan makna teras bagi sesuatu kata entri. Dengan meneliti nukleus ini, pengguna dapat membezakan sesuatu makna dengan jelas. Kelompok kedua pula mempunyai perkaitan yang rapat dengan kelompok pertama dan berfungsi untuk menjelaskan nukleus dengan lebih lanjut. Ini dijelaskan oleh jadual yang berikut:

Jadual 8 Bahagian Kedua Kelompok Kedua

Entri	Kelompok Kedua	Analisis Huraian Makna
Bahagian	yang terhasil daripada pemisahan atau pengasingan sesuatu benda atau perkara.	Huraian lanjut.
Bahagian	lazimnya merupakan habuan yang diperolehi.	Penggunaan tipikal sesuatu kata
Bahagian	yang menjalankan fungsi tertentu bagi sesebuah syarikat atau organisasi.	Fungsi dan maklumat superordinat.
Perkara	yang berkenaan dengan sesuatu.	Huraian lanjut.
Perkara	yang harus diselesaikan dan menjadi pokok perbincangan atau yang berkaitan dengan sesuatu masalah atau melibatkan sesuatu pertelingkahan.	Jenis perkara.
Perkara	tentang peruntukan dalam Perlembagaan Persekutuan	Huraian lanjut.

KESIMPULAN

Berdasarkan kepada baris-baris konkordans yang dikaji, golongan kata nama yang terdiri daripada kata entri dalam lingkungan "bahagian" memiliki makna yang pelbagai. Dengan menggunakan data korpus, maka makna kata dapat diperikan dengan lebih tepat. Malahan menerusi baris-baris konkordans, kolokasi dapat diteliti dengan jelas dan sesuatu kata dapat dilihat persamaan atau perbezaan maknanya. Hasil daripada pemerhatian terhadap data korpus ini, huraian makna berasaskan pendekatan *Cobuild* dapat diterapkan kerana setiap kata memiliki maklumat yang mencukupi untuk dihuraikan dalam bentuk struktur huraian. Ini dapat membantu penyusun memerikan sesuatu kata dengan tepat serta jelas dan secara tidak langsung dapat membantu pengguna kamus melihat penggunaan sebenar kata tersebut dalam sesebuah ayat.

RUJUKAN

- Hanks, 2013. *Lexical Analysis: Norm and Exploitations*. MIT Press.
- Hanks, P. *The Linguistics Double Helix: Norms and Exploitations*. dalam "After Half a Century of Slavonic Natural Language Processing. Czech Republic: Masaryk University.
http://www.patrickhanks.com/uploads/5/1/4/9/5149363/the_linguistic_double_helix.pdf. Dimuat turun pada Oktober 2016.
- Hanks, P. *Corpus-Driven Analysis of Noun Use*. University of Wolverhampton: University of Wolverhampton: Research Institute of Information and Language Processing.
<http://www.aclweb.org/anthology/W13-3807>. Dimuat turun pada Oktober 2016.
- Hanks, P. *Meaning, Phraseology and Lexicography: A Corpus-Driven Approach*.
http://www.patrickhanks.com/uploads/5/1/4/9/5149363/terminology_phraseology.pdf. Dimuat turun pada Oktober 2016.
- Hanks, P. 2013. *Norms and Exploitations in Word Use: Corpus Pattern Analysis*.
<https://jssp2013.fbk.eu/sites/jssp2013.fbk.eu/files/Patrick.pdf>. Dimuat turun pada Jun 2016. Popesce, O, Palmer, M dan Hanks, P. *Mapping CPA Patterns onto OntoNotes Senses*. Czech Republic: Masaryk University.
- Moon, R. 1988. *Words, Grammar, Text: Revisiting the Work of John Sinclair*, Amsterdams: John Benjamins Pub. Co.
- Sinclair, J.M. 1991. *Corpus, COncordans and Collocation*, New York: Oxford University Press.
- Svensen, Bo. 1993. *A Handbook of Lexicography: The Theory and PRactice of Dictionary-Making*, Cambridge: Cambridge University Press.